

Як їжак і заєць бігали наввипередки (народна казка)

Автор Невідомий

Був собі їжак. Якось вийшов він раненько зі своєї домівки та й каже сам до себе:

- А піду лишень у поле - подивлюся, як там моя морква та буряки.

Іде собі та пісеньку мугикає. Коли виходить із-за куща заєць. Він саме в полі оглядав свою капусту.

- О, - каже їжак, - хто прудкий, то вже й на ниві!

- А ти, - заєць йому, - усе кривуляєш, криволапку! І батько твій криволапко, і дід криволапко був. Такий увесь твій рід, і ти такий!

Їжак здивувався, що на своє добре слово дістав таку нечемну одмову. От він зайцеві й каже:

- Ти мене береш на сміх? А хочеш зі мною наввипередки? Побачимо, хто кого пережене!

- Ну, добре, - засміявся заєць. - Давай бігти.

- Ні, - каже їжак, - ще ні. Я піду додому, скажу жінці, нехай знає, куди я пішов.

А заєць тому радий, бо він був голодний, то подумав собі: "І це мені добре: попоїм капусти - краще бігтиму". Та й пішли кожен до своєї хати.

Приходить їжак додому та й каже до жінки:

- Мушу із зайцем бігати наввипередки..

- То це ти берешся перегнати зайця?! - аж зойкнула їжачиха.

А їжак і вчить свою жінку:

- Як прийдемо на ниву, то ти станеш із цього краю в борозні та й стій собі. Як добіжить заєць до тебе, то ти скажеш: "Я вже тут!" А прибіжить він на той край до мене, то там я йому гукну: "А я вже тут!"

- Добре! - мовила їжачиха.

Приходить їжак до зайця на той кінець ниви та й каже до нього:

- Ну, я вже готовий!

- То біжімо!

Побігли. Заєць помчав на той кінець ниви, а їжак пробіг два кроки та й спинився.

Прибігає заєць у кінець ниви, а там їжачиха:

- Я вже тут!

- Ей, - каже заєць. - Ану біжімо ще раз!

Побіг заєць. Прибігає в кінець ниви, а їжак підвівся на двох лапках та й гукає:

- Ого-го! А я вже давно тут чекаю!

- Ти дивися! Ану біжімо ще раз!

Прибігає на другий край, а їжак знову вже там (а то була, ви знаєте, їжачиха!).

Побіг ще раз - а там їжак:

- А я вже тут!

Знов кинувся заєць бігти. Так бігав він дев'яносто дев'ять разів, а за сотим разом як упав посеред ниви - підвестись не може, так набігався-натовився, сердешний.

- Ніколи не треба сміятися зі слабшого, - сказав тоді їжак та й пішов із їжачихою додому.

Словничок до твору

Нива - ділянка землі для вирощування городини або хлібних культур.

Борозна - довга, рівна заглибина в землі, проведена плугом.

Неадаптована версія

Одного разу вийшов їжак з своєї нори подивитися на божий світ. Було то так під осінній час, у неділю. І що він собі погадав: "Піду я у поле роздивитися, як виглядає гречка і пшениця!" І пішов. Задумав собі: "Аби коротшов дорогов іти, то піду навправець". Але поза корчем здивав його заєць, що обзирає капусту, чи велика виросла. "Ого-го! — каже їжак, — скорі сотворіння тут!" — "А ти, — каже заєць, — такий твій рід віддавна, і ти такий! Загинеш з твоїм ходом і з твоїми кривулями, з твоїми кривими ногами!" Але їжака найдужче то узлостило, що він каже, що криві ноги. "Ти, — каже, — мене береш на сміх? Адже як ти такий великий пан, то зложимся, хто кого перемає у бігу". І заклалися у п'ять дукатів і у фляшку горівки. І каже заєць: "Ану, біжим". — "Ні, — каже, — іще ні. Я піду ще додому і скажу жінці, аби знала, де я пішов". А заєць був тому рад, бо був голоден, і думає собі: "І це мені добре буде, бо попоїм капусту, то зможу ліпше бігати".

Приходить їжак до своєї нори і каже жінці: "Знаєш, жінко, маю клопіт". — "Який?" Каже: "Зложив-сми ся з зайцем, хто кого перемає у бігу". Та й геть уже розказує за той заклад. "А ти мой здурів, чи що? Що ти ся кладеш до зайця у бігу?" — "Мовчи, жінко, — каже їжак, — якось то буде. Ми мусимо виграти тих п'ять дукатів і фляшку горівки. Збирайся, жінко, і ходи зо мною разом". Ідуть вони разом, а по дорозі їжак учить жінку, що має робити. Каже: "Ми зараз там приходимо на ниву, і я тебе поставлю у цім кінці, у борозні, і ти маєш на сім місці стояти. Наколи прибіжить д'тобі, так ти маєш казати: "Я вже тут!". А прийде він у тот другий кінець д'мені, то я так само скажу: "Я вже тут!"

Приходить він д'зайцеві і каже: "Ну, я, — каже, — уже готовий". Поставали вони у копець ниви, і заєць каже: "Маємо бігти на команду; на команду раз, два, три маємо ураз зачинати бігти". — "Добре". І станув заєць у одну борозну, а їжак у другу і на команду раз, два, три рушили до бігу. Заєць біжить, що сили має, у другий кінець ниви, а їжак остався на місці. Прибігає заєць у кінець ниви, а там каже їжачиха: "Я вже тут!"

"Агі, — каже заєць, — та аби таке помело, аби мене перебігало?! Ану, пробуймо ще раз!" Заєць скочив знов до бігу. Прибігає у кінець ниви, а їжак ся підоймив догори і

каже: "Гов-гов! Я уже тут давно чекаю!" — "Агі! Ану, біжім ще раз!"

Так бігав він дев'ятьдесять і дев'ять рази, а за сотним разом як поспробував бігти, кілька сили мав, як ся помоцував, та й насеред ниви — трісь!

Отак ся кінчила справа їжака з зайцем.

Ніколи не треба сміятися з бідного, хоть би який був нещасливий, бо сміх побиває.